Tjänsteutlåtande
2023-01-18
Dnr SBN 2022/365-46

SAMHÄLLSUTVECKLINGSKONTORET
Caroline Ählström
Kari Wigart

STADSBYGGNADSNÄMNDEN
2023-02-07

Insamling av förpackningar från återvinningsstationer i Täby kommun från år 2024

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överta ansvaret för återvinningsstationerna från Förpackningsinsamlingen AB från den 1 januari 2024 i enlighet med tjänsteutlåtande daterat den 18 januari 2023.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att uppdra åt samhällsutvecklingschefen att teckna erforderliga avtal med Förpackningsinsamlingen AB för övertagande av behållare på återvinningsstationerna.
3. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att lämna intresse för SÖRAB:s erbjudande, servicenivå 1 och uppdrar till samhällutvecklingschefen att ha fortsatt dialog med SÖRAB.
4. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att drift, skötsel, underhåll och ärendehantering för återvinningsstationer ska ske i kommunal regi från den 1 januari 2024.

Sammanfattning

Regeringen beslutade sommaren 2022 om förändringar i förordningen om producentansvar för förpackningar. Den 1 januari 2024 får kommunerna ansvar för separat insamling av förpackningar (papp-, plast-, metall- och glasförpackningar). Det innebär att samtliga återvinningsstationer (ÅVS) och all befintlig fastighetsnära insamling (FNI) som idag sker i Sveriges kommuner kommer behöva ombesörjas av respektive kommun.

Förpackningsinsamlingen (FTI) erbjuder alla kommuner att ta över existerande ÅVS från den 1 januari 2024 vilket samhällsutvecklingskontoret rekommenderar

så att insamlingen av förpackningar sker med så lite störningar som möjligt efter den 1 januari 2024.

Söderhalls Renhållningsverk AB (SÖRAB) erbjuder ägarkommunerna att samla in förpackningsavfall från ÅVS från den 1 januari 2024. Samhällsutvecklingskontoret rekommenderar att SÖRAB sköter hämtning av förpackningsmaterial på de utpekade ÅVS och singelbehållarna runt om i Täby kommun och att kommunen ansvarar för ägande av platserna, ägande och service av behållarna, all skötsel av ÅVS samt ärendehantering från allmänheten.

Producentansvarsorganisationerna (PRO) kommer ersätta kommunerna för hantering av förpackningarna från den 1 januari 2024. Naturvårdsverket arbetar nu med föreskrifter om ersättning samt kvalitetskriterier för insamlat förpackningsmaterial. FTI och leverantörer av FNI i Täby kommun har i övrigt inte delat uppgifter om kostnader eller priser för tjänster och Täby kommun har därför ingen uppgift om faktiska kostnader för hantering av förpackningar från ÅVS eller FNI. Det är därför svårt att bedöma om ersättningen kommer täcka kommunens faktiska kostnader.

Ärendet

Regeringen beslutade sommaren 2022 om förändringar i förordningen om producentansvar för förpackningar (2022:1274). Den 1 januari 2024 får kommunerna ansvar för separat insamling av förpackningar (papp-, plast-, metall- och glasförpackningar). Det innebär bland annat att samtliga ÅVS och all befintlig FNI som idag sker i Sveriges kommuner kommer behöva ombesörjas av respektive kommun eller den organisation som kommunen sätter i sitt ställe. År 2027 ska dessutom samtliga hushåll ha tillgång till FNI enligt 6 kap 4§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Producentansvaret för förpackningar infördes år 1995, och innebär att de som sätter en förpackning på marknaden också ansvarar för att den återvinns och att alla ska separera förpackningar från annat avfall och lämna dem till särskild insamling. Producentansvaret kvarstår också efter den 1 januari 2024 då producenterna även framöver ska bekosta insamlingen och sköta återvinningen av förpackningar. Ersättningen, som bygger på schabloner, går ut på att PRO ska ersätta kommunerna för deras kostnader för insamling, transport, anordnande av omlastningsplatser samt överlämning av det förpackningsavfall som kommunen samlat in, samt för informationsinsatser. Naturvårdsverket arbetar nu med

föreskrifter om ersättning samt kvalitetskriterier för insamlat förpackningsmaterial.

Kommunen får också från år 2026 ett nytt ansvar att samla in förpackningsavfall vid populära platser (torg och parker).

Kommunerna ansvarar för transporten av förpackningarna till en mottagningsplats som kommunen ansvarar för eller annan plats som överenskommes med producenterna. SÖRAB kommer, enligt konsortialavtalet, att ombesörja kommunens omhändertagande av förpackningar för vidare överlämning till producenterna för återvinning.

I Täby kommun finns idag tretton stycken ÅVS. Utöver tömningen av behållarna innebär förändringen att kommunen från den 1 januari 2024 även ska hantera snöröjning, städning, markarbeten och underhåll av andra fysiska installationer som staket, skyltning samt ingå markavtal med fastighetsägare. Utöver detta behöver kommunen hantera kundärenden om till exempel anmälan om överfulla behållare och nedskräpning. För kundärenden samt hantering av felanmälan har dialog med kommunens kontaktcenter inletts.

I Täby kommun finns också ett antal enstaka behållare (singelbehållare) som hanterar en förpackningsfraktion, oftast glas eller returpapper. Kommunen hanterar sedan den 1 januari 2022 insamlingen av returpapper via ÅVS, via singelbehållare och via FNI från flerbostadshus genom delegation till SÖRAB. I och med FTI upphörande med insamling av förpackningsavfall den 31 december 2023 kommer även hanteringen av returpapper ses över och hanteras på motsvarande sätt som övriga förpackningar.

Erbjudande från Förpackningsinsamlingen

FTI erbjuder alla kommuner att ta över existerande ÅVS från den 1 januari 2024, det vill säga behållare samt övriga inventarier så som exempel inhägnader och skyltar m.m. mot det bokförda restvärdet. Utöver behållare för plast-, papper-, metall-, och glasförpackningar kan Täby kommun också behöva köpa behållare för returpapper från SÖRABs befintliga entreprenör. FTI behöver svar senast den 31 mars 2023 om Täby kommun önskar ta över ÅVS.

Samhällsutvecklingskontoret rekommenderar att ta över ÅVS för att insamlingen av förpackningar sker med så lite störningar som möjligt efter den 1 januari 2024.

Erbjudande från SÖRAB

SÖRAB erbjuder ägarkommunerna att samla in förpackningsavfall från ÅVS från den 1 januari 2024. Att SÖRAB sköter insamlingen för ägarkommunerna ger samordningsvinster då antalet ÅVS är lågt i varje kommun. SÖRAB erbjuder två servicenivåer där SÖRABs involveringsgrad i förpackningsinsamlingen är olika stor baserat på kommunens önskemål, se bilaga. Returpapper, kommunalt avfall sedan år 2022, ingår i SÖRABs erbjudanden. Om kommunen inte antar ett av SÖRABs erbjudanden avsäger sig SÖRAB insamlingen av returpapper från ÅVS. Uppgifter om antal tömningar, volymer per fraktion och städtillfällen är tillhandahållet från FTI, men ingen information om kostnader. Den informationen kommer inte bli tillgänglig för kommunerna. Kostnaden för SÖRABs erbjudna servicenivåer är därför oklar. SÖRAB behöver svar från kommunen senast den 1 mars 2023 om hur kommunen ställer sig till erbjudandet.

Samhällsutvecklingskontoret rekommenderar att SÖRAB sköter hämtning av förpackningsmaterial på de utpekade ÅVS och singelbehållarna runt om i Täby kommun och att kommunen är ansvarig för ägande av platserna eller tecknande av markavtal med privata markägare, ägande och service av behållarna, all skötsel av ÅVS samt ärendehantering från allmänheten, motsvarande servicenivå 1, se bilaga. Samhällsutvecklingskontorets bedömning är att servicenivå 1 ger kommunen bäst kontroll på drift och skötsel av ÅVS.

Ekonomiska överväganden

PRO kommer ersätta kommunerna för hantering av förpackningarna. Ingen ersättning utgår före den 1 januari 2024. Naturvårdsverket arbetar nu med föreskrifter om ersättning samt kvalitetskriterier för insamlat förpackningsmaterial.

Enligt Naturvårdsverkets förslag på föreskrifter om ersättning kommer Täby kommun få en ersättning på knappt åtta mnkr per år från den 1 januari 2024. Ersättningen ska täcka kostnaden för FNI i flerbostadshus, all transport, behandling samt drift, skötsel, underhåll och behållare på ÅVS och eventuellt behållare som används för FNI. FTI har uppskattat värdet för behållarna på Täby kommuns tretton till ungefär 600 tkr. Inköp av behållarna från FTI avses finansieras genom att icke-upparbetade investeringsmedel för år 2022 ombudgeteras till år 2023. Om sådant beslut inte fattas krävs omprioritering inom befintligt investeringsutrymme för år 2023. Utöver behållare för plast-,

papper-, metall-, och glasförpackningar kan Täby kommun också behöva köpa behållare för returpapper från SÖRABs befintliga entreprenör. Det finns inget underlag för bedömning av eventuella kostnader för inköp av dessa behållare.

FTI och leverantörer av FNI i Täby kommun har i övrigt inte delat uppgifter om kostnader eller priser för tjänster och Täby kommun har därför ingen uppgift om faktiska kostnader för hantering av förpackningar från ÅVS eller FNI. Det är därför svårt att bedöma om föreslagen ersättning kommer täcka kommunens faktiska kostnader. SÖRABs erbjudande är inte prissatt, men SÖRAB avser att redovisa faktiska kostnader så att avgifter till kommunerna är tydliga och transparanta.

Jenny Gibson
Samhällsutvecklingschef

Tyra Wikström
Avdelningschef Teknik och stadsmiljö

Bilagor

- Till Kommunstyrelsen om insamling av förpackningar från ÅVS

Expedieras

Kari Wigart, avfallschef

Caroline Ählström, avfallsutvecklare